

Tietokirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistustilaisuus 7.11.2023

Palkintolautakunnan puheenjohtaja Paula Salovaaran puhe

Arvoisa yleisö,

Tietokirjallisuuden Finlandia-palkinto on Suomen Kirjasäätiön jakama tunnustus ansiokkaalle suomalaiselle yleistajuiselle tietokirjalle, jonka voidaan katsoa merkittävästi edistävän lukijoiden kiinnostusta kerronnaltaan taidokkaaseen tietokirjallisuuteen.

Tämä oli ohjenuoramme lautakunnassa, jossa lisäkseni kirjoja lukivat ja niistä keskustelivat Henri Hyppönen ja Petja Pelli.

Kiitos! Koko raadin puolesta jättimäinen kiitos, ja hatun nosto kaikille teille, jotka kirjoititte, toimititte ja julkaisitte nämä noin 250 meille luettavaksi saatettua kirjaa.

Hieman hengästyneenä saavumme maaliin, varmasti viisaampina, haluaisin uskoa. Myös toiveikkaina.

Tietokirja, tuo suomalainen vastine englanninkieliselle non-fiction -termille, tuntui jossain vaiheessa aika tylpältä tavalta nimetä näin suuri kirjo kirjoja. Nimikkeen kanssa joutui tuskailemaan välillä, kun keskustelin aiheesta menneen puolivuotisen aikana. Luettelin kysyjille esseet, elämäkerrat ja erialaiset tietokirjallisuuden alalajit, joita posti toi vuolaana virtana. Kyllä niissä kaikissa tietoa on, se on selvä.

Mutta myös niin paljon paljon muuta! Tunnetta valtavasti, juonellisia rakenteita, yllättäviä käännteitä, häkeltymistä, pakahdusta. Ei tämä mikään kuiva kirjallisuuden laji ole, vaikka tieto-sana ei vihjaakaan tunteen palosta.

Jokainen aiheen kimppuun käynyt kirjailija on tuntenut intohimoa ja tarvetta saattaa oma kiinnostuksen ja osaamisen kiteytys muiden nähtäville. Juuri tämä intohimon määrä, joka nyt huojuu kirjapinoina kotini kaikissa nurkissa, antaa toivoa.

Maailma on sangen synkkä paikka, mutta tässäkin pienessä maantieteellisessä ja superpienessä kielellisessä kolkassa kyttee halu ymmärtää, kehittää, parantaa ja pelastaa.

Och på tal om små språkgrupper, så vill jag också hylla de finlandssvenska författarna och förlagen. Jag vandrade på bokmässan genom det stora utbudet av böcker publicerade på svenska i Finland, och kände både glädje och hopp. Tack.

Minulta on kysytty yhä uudelleen: onko joukossa loistavia kirjoja? On! Monta! Onko vaikea valita niistä kuusi? On, on. Nyt olisi myös kova tarve toistaa niitä keskusteluja, joita kävimme Henkan ja Petjan kanssa. Täytimme chatti-kanavaa ja ilmatilaa perusteluilla.

Olimme onneksi usein eri mieltä luku-urakan edetessä, ja onneksi samaa mieltä viimeisen puolen tunnin aikana ennen perilletuloa. Kymmenittäin loistavia teoksia tungeksi excel-taulukossamme voittoisina, ja kaikissa niissä oli jotain aivan erityisen hienoa. Kuutta enempää ei saa tässä tilaisuudessa asettaa ehdolle, joten seuraavaksi esittelemme ne, jotka meitä eniten ravistelivat ja puhuttelivat ja tarjosivat kategorian ohjeiden mukaan yleistajuista ja kerronnaltaan taidokasta tietoa.

Meitä neuvottiin alussa lukemaan kuin tavalliset lukijat. Tässä tulevat siis tavallisten lukijoiden terveiset, epätavallisen puolivuotisen jälkeen.